

Institute of Oceanography Gdańsk University

Jan Jędrasik

Opis modelu hydrodynamicznego

Model hydrodynamiczny

- Oparty na Princeton Ocean Model (Blumberg and Mellor 1987)
- Procesy mieszania pionowego są parametryzowane przez schemat drugiego rzędu turbulencji zamkniętej (Mellor and Yamada 1982)
- Model został zaadoptowany do warunków Morza Bałtyckiego (Kowalewski 1997)

Opis modelu hydrodynamicznego

Równania i warunki brzegowe

$$\frac{\partial u}{\partial t} + u \frac{\partial u}{\partial x} + v \frac{\partial u}{\partial y} + w \frac{\partial u}{\partial z} - fv = -\frac{1}{\rho_0} \frac{\partial p}{\partial x} + \frac{\partial}{\partial z} \left(K_M \frac{\partial u}{\partial z} \right) + A_M \left(\frac{\partial^2 u}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 u}{\partial y^2} \right)$$

$$\frac{\partial v}{\partial t} + u \frac{\partial v}{\partial x} + v \frac{\partial v}{\partial y} + w \frac{\partial v}{\partial z} + fu = -\frac{1}{\rho_0} \frac{\partial p}{\partial y} + \frac{\partial}{\partial z} \left(K_M \frac{\partial v}{\partial z} \right) + A_M \left(\frac{\partial^2 v}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 v}{\partial y^2} \right)$$

$$p(x, y, z, t) = p_{\text{atm}} + g\rho_0 \eta + g \int_z^0 \rho(x, y, z', t) dz'$$

$$\frac{\partial u}{\partial x} + \frac{\partial v}{\partial y} + \frac{\partial w}{\partial z} = 0$$

$$\frac{\partial T}{\partial t} + u \frac{\partial T}{\partial x} + v \frac{\partial T}{\partial y} + w \frac{\partial T}{\partial z} = \frac{\partial}{\partial z} \left(K_H \frac{\partial T}{\partial z} \right) + A_H \left(\frac{\partial^2 T}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 T}{\partial y^2} \right) + \theta_T$$

$$\frac{\partial S}{\partial t} + u \frac{\partial S}{\partial x} + v \frac{\partial S}{\partial y} + w \frac{\partial S}{\partial z} = \frac{\partial}{\partial z} \left(K_H \frac{\partial S}{\partial z} \right) + A_H \left(\frac{\partial^2 S}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 S}{\partial y^2} \right)$$

$$\rho = \rho(T, S, p) \quad A_M = A_C \Delta x \Delta y \sqrt{\left(\frac{\partial u}{\partial x} \right)^2 + \frac{1}{2} \left(\frac{\partial v}{\partial x} + \frac{\partial u}{\partial y} \right)^2 + \left(\frac{\partial v}{\partial y} \right)^2}$$

$$\frac{\partial q^2}{\partial t} + u \frac{\partial q^2}{\partial x} + v \frac{\partial q^2}{\partial y} + w \frac{\partial q^2}{\partial z} = \frac{\partial}{\partial z} \left(K_q \frac{\partial q^2}{\partial z} \right) +$$

$$+ E_1 K_M \left[\left(\frac{\partial u}{\partial z} \right)^2 + \left(\frac{\partial v}{\partial z} \right)^2 \right] + \frac{E_1 g}{\rho_0} K_H \frac{\partial \rho}{\partial z} - \frac{q^3}{B_1} \tilde{W} + A_M \left(\frac{\partial^2 q^2}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 q^2}{\partial y^2} \right)$$

$$\frac{\partial q^2}{\partial t} + u \frac{\partial q^2}{\partial x} + v \frac{\partial q^2}{\partial y} + w \frac{\partial q^2}{\partial z} = \frac{\partial}{\partial z} \left(K_q \frac{\partial q^2}{\partial z} \right) +$$

$$+ 2K_M \left[\left(\frac{\partial u}{\partial z} \right)^2 + \left(\frac{\partial v}{\partial z} \right)^2 \right] + \frac{2g}{\rho_0} K_H \frac{\partial \rho}{\partial z} - \frac{2q^3}{B_1} \tilde{C} + A_M \left(\frac{\partial^2 q^2}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 q^2}{\partial y^2} \right)$$

gdzie: u, v, w , składowe wektora prędkości; f , parametr Coriolis'a; ρ, ρ_0 , gęstość wody *in situ* i odniesienia;

g , przyspieszenie ziemskie; p , ciśnienie; K_M, A_M , współczynniki pionowej i poziomej wymiany pędu

gdzie: p_{atm} , ciśnienie atmosferyczne; η , wychylenie powierzchni swobodnej

gdzie: T , temperatura wody; S , zasolenie; K_H, A_H , współczynniki pionowej i poziomej wymiany masy; θ_T , źródła ciepła

gdzie: A_C , współczynnik empiryczny; $\Delta x, \Delta y$, krok przestrzenny w kierunku x i y .

gdzie: q^2 , turbulentna energia kinetyczna; $\tilde{W}$, turbulentna makroskala; K_q , współczynnik pionowej wymiany energii kinetycznej; κ , stała Karman'a; H , głębokość morza; B_1, E_1, E_2 , stałe empiryczne.

na powierzchni swobodnej

$$z = \xi(x, y)$$

$$\rho_0 K_M \frac{\partial u}{\partial z} = \tau_{0x}$$

$$\rho_0 K_M \frac{\partial v}{\partial z} = \tau_{0y}$$

strumienie ciepła

$$\rho_0 K_H \frac{\partial T}{\partial z} = H_0$$

strumienie energii

$$q^2 = B_1^{2/3} U_{*0}^2$$

$$q^2 C = 0$$

warunek kinematyczny na powierzchni

$$w = u \frac{\partial \xi}{\partial x} + v \frac{\partial \xi}{\partial y} + \frac{\partial \xi}{\partial t}$$

przy dnie $z = H$

$$\rho_0 K_M \frac{\partial u}{\partial z} = \tau_{bx}$$

$$\rho_0 K_M \frac{\partial v}{\partial z} = \tau_{by}$$

które sparametryzowano jako

$$\tau_{bx} = \rho_0 C_D \sqrt{u_b^2 + v_b^2} u_b$$

$$\tau_{by} = \rho_0 C_D \sqrt{u_b^2 + v_b^2} v_b$$

Strumienie energii przy dnie

$$q^2 = B_1^{2/3} U_{*b}^2$$

$$q^2 C = 0$$

warunek kinematyczny przy dnie

$$w_b = -u_b \frac{\partial H}{\partial x} - v_b \frac{\partial H}{\partial y}$$

gdzie: τ_{0x} , τ_{0y} , naprężenia styczne wiatru; H_0 , atmosferyczny strumień ciepła; τ_{bx} , τ_{by} , tarcie przydenne; C_D , współczynnik oporu ($C_D=0.0025$); $u_{*b} = \sqrt{\frac{\tau}{\rho_0}}$ prędkość tarciova; u , u_b , v , v_b , w , w_b , składowe prędkości przy powierzchni (bez indeksu) i przy dnie (z indeksem b).

na granicy bocznej (rzeka)

$$\frac{\partial \Gamma}{\partial t} + u_n \frac{\partial \Gamma}{\partial n} = 0$$

warunki początkowe

$$u(x, y, z) = 0, v(x, y, z) = 0, w(x, y, z) = 0$$

$$T = T(x, y, z), S = S(x, y, z).$$

$$\xi(x, y) = 0$$

Aplikacja modelu

kryterium rotacyjne

$$\Delta t < \frac{1}{2\Omega \sin \theta}$$

gdzie: Ω , prędkość kątowna Ziemi; θ , szerokość geograficzna

kryterium związane z dyfuzją horyzontalną

$$\Delta t < \frac{1}{4A_H} \left(\frac{1}{\Delta x^2} + \frac{1}{\Delta y^2} \right)^{-1}$$

gdzie: A_H , współczynnik dyfuzji horyzontalnej

warunek Couranta-Fridrichsa-Levy

$$\Delta t < \frac{1}{C_t} \left(\frac{1}{\Delta x^2} + \frac{1}{\Delta y^2} \right)^{-\frac{1}{2}}$$

gdzie: $C_t = 2\sqrt{gH} + U_{\max}$, prędkość fundamentalnej fali długiej, $U_{\max}$, maksymalna wartość prędkości prądu;
 lub $C_t = 2C_i + u_{\max}$, C_i , prędkość podstawowej fali wewnętrznej, $u_{\max}$, maksymalna prędkość adwekcyjna.

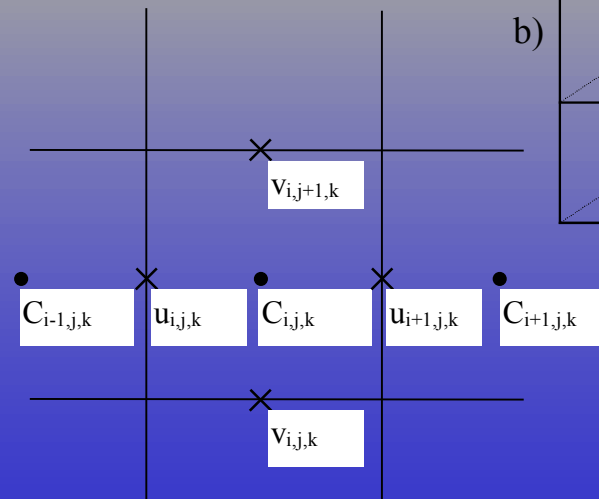
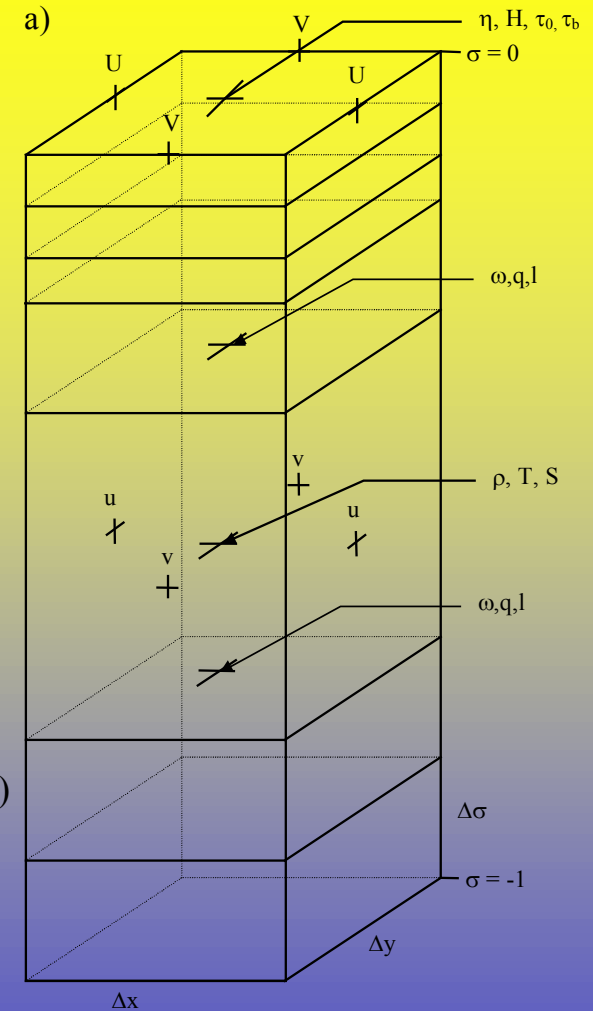
warunek wypromieniowania

$$V = \eta \sqrt{gH}$$

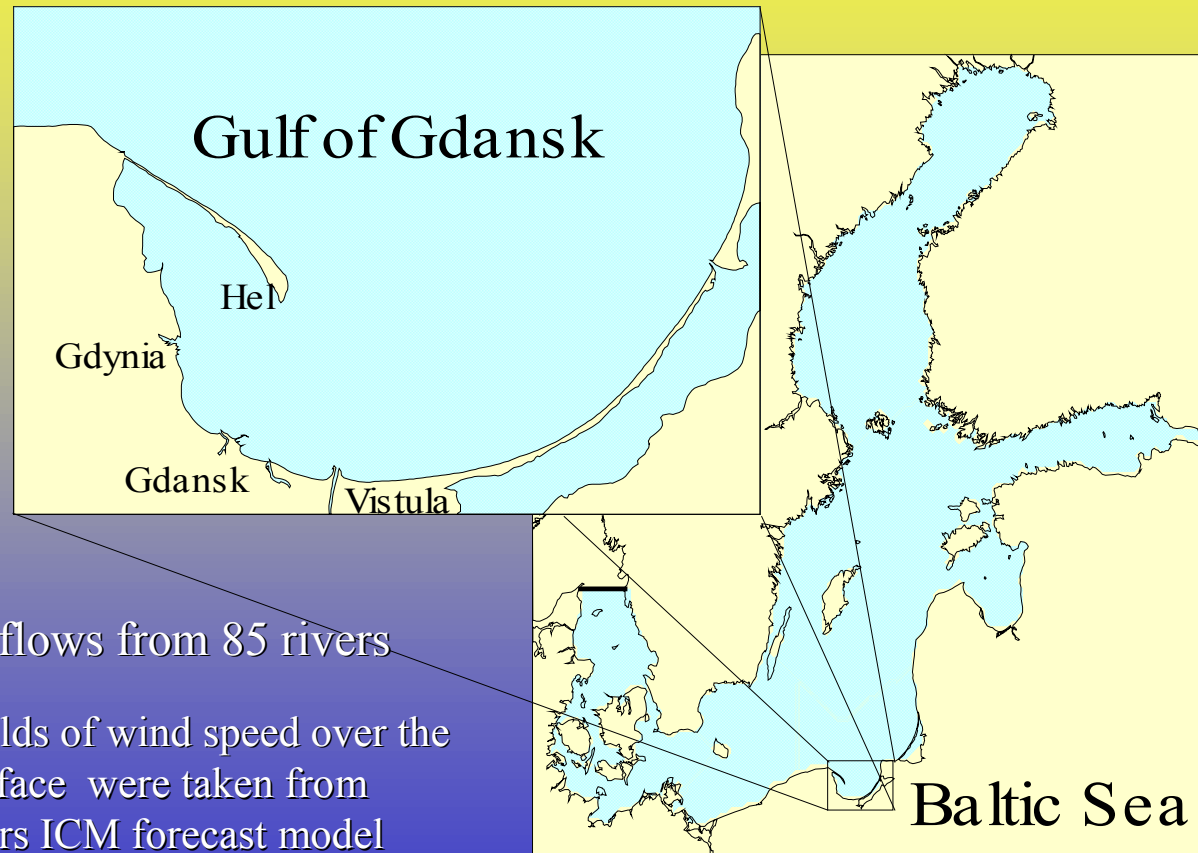
współrzędne układu sigma (x^* , y^* , σ , t^*),

$$x^* = x, \quad y^* = y, \quad t^* = t, \quad \sigma = \frac{z - \eta}{D}$$

gdzie: $D = H + \eta$, dla $z = \eta$ $\sigma = 0$,
 dla $z = -H$ $\sigma = -1$

The modelled areas

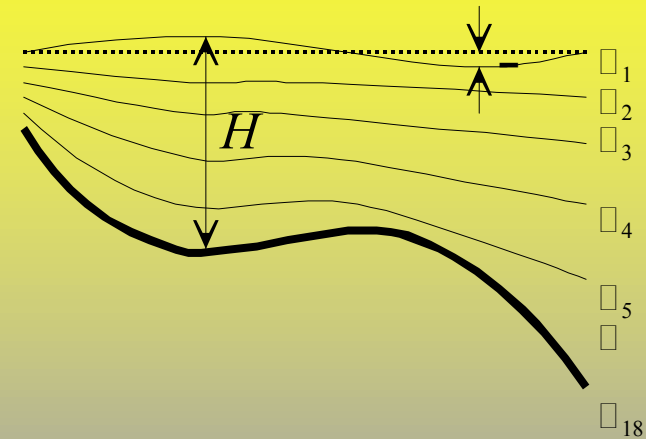
- The inflows from 85 rivers
- The fields of wind speed over the sea surface were taken from 48-hours ICM forecast model

Numerical grids

Vertical grid

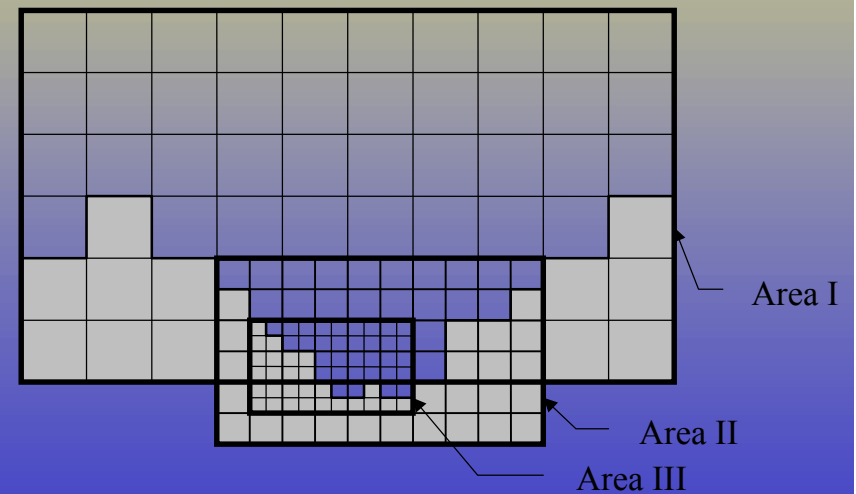
- based on σ -transformation defined as:

$$x^* = x, \quad y^* = y, \quad \sigma = \frac{z - \eta}{H + \eta}, \quad t^* = t$$

Horizontal grid

- Model allows to define subareas with different grid density

Temporal and spatial steps in the modelled areas

Step	The Baltic Sea	The Gulf of Gdańsk
Δt - external mode (sea surface elevation)	1 min	20 s
Δt - internal mode	20 min	4 min
Δx	10' longitude (ca. 5 NM)	2' longitude (ca. 1 NM)
Δy	5' latitude (5 NM)	1' latitude (1 NM)